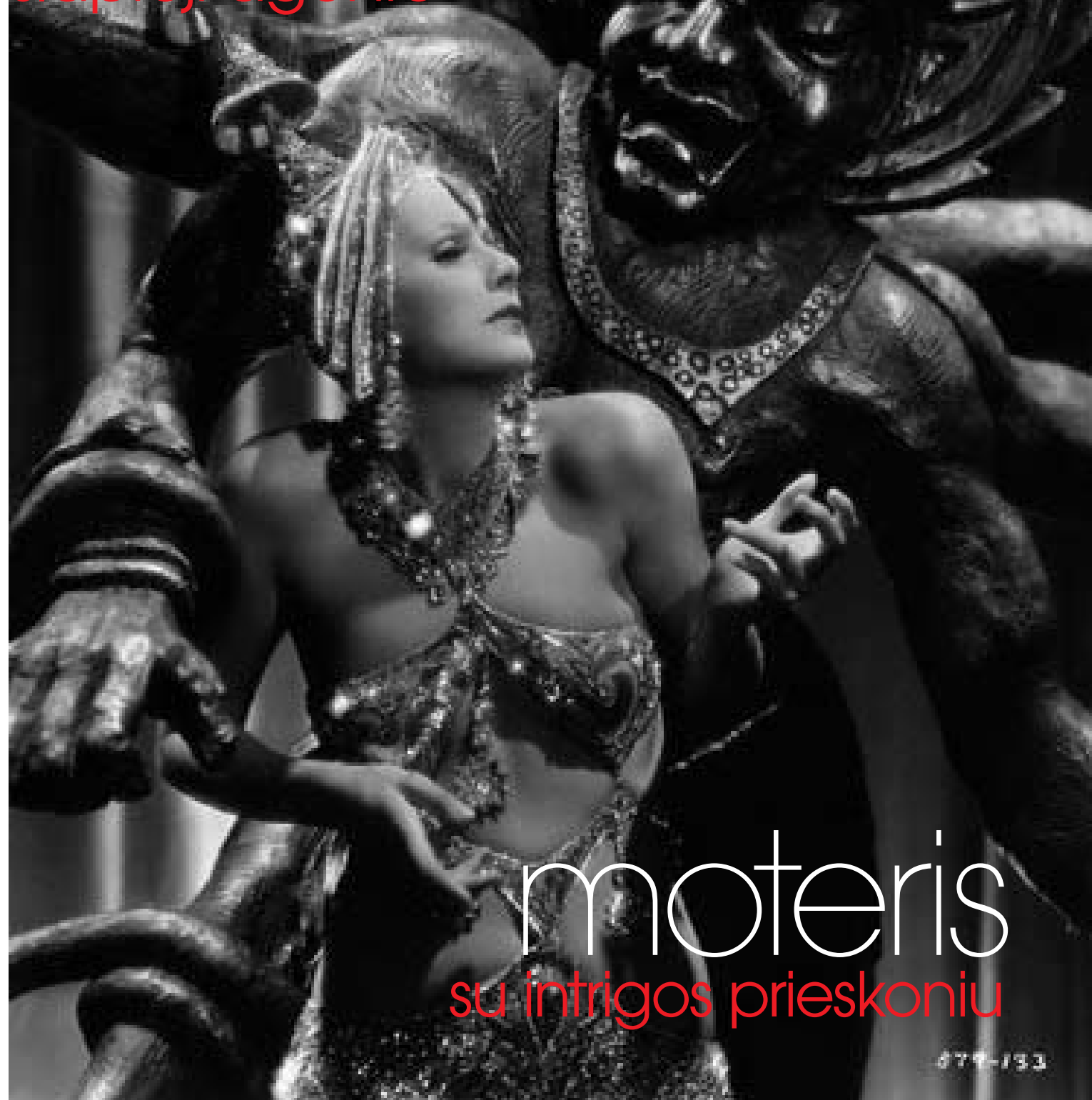

Mis

slaptoji agentė –

moteris
su intrigos prieskoniu

877-133

Miss Secret Agent įvaizdis istorijoje žinomas skirtingais vardais: Mata Hari, Jameso Bondo mergina (angl. James Bond Girl), Nikita. Kitaip tariant, Mis Slaptoji agentė. Ji paslaptinga ir pavojinga, šalta ir elegantiška, seksuali ir protinga... Ne, kalbama visai ne apie profesionalios slaptosios tarnybos darbuotojos įvaizdį, pastaroji juk privalo atrodyti kasdieniška, pilka ir nepastebima. Kultinis Mis Slaptosios agentės įvaizdis susiformavo išskirtinai pramogų versle ir tapo vienu iš XX amžiaus sekso simbolių.

Konstantinas Bogomolovas
stiliaus ir įvaizdžio kūrėjas, mados analitikas

LEDI VINTER

Istorija prasidėjo dar XIX amžiuje, o tiksliau – 1844 metais, kai Aleksandro Diuma romanas „Trys muškietininkai“ išvydo dienos šviesą. Jo herojė Ledi Vinter tapo pirmuoju Mis Slaptosios agentės prototipu istorijoje. A. Diuma jai suteikė magnetinio paslaptingumo, pavojingumo, avantiūrizmo ir nepriekaištingos elegancijos. Svarbiausia – jos seksualumas ir protas. Labai drąsus XIX a. savybių derinys (nekalbant jau apie XVII amžių, kurio metu klostėsi romano įvykiai). Seksualinis išsilavinimas ir intelektas – kaip moters įvaizdžio sudėtinės dalys – tada dar nebuvo madingi.

Vis dėlto Aleksandras Diuma aplenkė madą visu šimtmečiu ir Miledi paveikslu atskleidė pagrindinius būsimosios XX amžiaus emancipuotos moters bruožus. Vargu ar Diuma suprato, kad jis tapo įvaizdžio kūrėju avangardistu, o jo kūrinys peržengė romano ribas ir personažas virto mados ikona. Gausiai puoštus XVII amžiaus apdarus pakeitė elegantiškas XX amžiaus minimalizmas, vualį – juodi akiniai, durklą – pistoletas. Nepakeičiami liko tik keli patys svarbiausi komponentai – seksualinė intriga ir intelektas.

MATA HARI

Miledi įvaizdis paplito ne vien tik literatūroje, pramogų verslo pasaulyje ar mados industrijoje. Istorija mums pasakoja, kad jis buvo įkūnytas ir realiaame gyvenime – prisiminkime legendinę Matą Hari. Geidulingų rytietiški šokių atlikėja ir kartu tarptautinė Pirmojo pasaulinio karo laikotarpio šnipė. Iš tikrųjų ji buvo brangi kurtizanė, o Mis Slaptosios agentės įvaizdį naudojo kaip reklamavimosi priemonę. Mata Hari už savo bendradarbiavimą su slaptosiomis tarnybomis buvo nubausta ir 1917 metais Paryžiuje sušaudyta. Mitas apie pačią žinomąją amžiaus šnipę pergyveno ją pačią. Būtent šis mitas, o ne realus personažas tapo hollywoodinės Matos Hari istorijos ekranizacijos, pasirodžiusios 1931 metais, pagrindu. Pagrindinio vaidmens atlikėja Greta Garbo, žinoma, į Mis Slaptosios agentės įvaizdį įliejo didelę *femme fatale* dramatiškumą. Tačiau visi kiti įvaizdžio bruožai – intelektas, seksualumas, avantiūrizmas – buvo paimti iš Ledi Vinter. Subtilus klasikinis Gretos Garbo vaidmuo pajvairino Mis Slaptosios

agentės įvaizdį. Intrigos, bučiniai, ginklai ir automobilių lenktynės, iš kojų verčiantys apdarai ir slaptas pranešimas, paslėptas prie korseto, orchidėjos žiede. Be to, ir lemtinga klaida pabaigoje – sulaužytas pagrindinis šnipo priesakas „Neįsimylėk!“

1931 metais visa tai buvo vadinama ne klasika, o avangardu. Slaptosios agentės įvaizdis „štampu“ taps tik po 30 metų – tai nulems epopėja apie Jamesą Bondą.

JAMESO BONDŲ MERGINA

1962 metais ekrane pasirodė „Daktaras Ne“ (angl. „Dr. No“) – pirmasis filmas iš būsimosios *bondiadų*. Mažai žinoma aktorė Ursula Andress pradeda naują Mis Slaptosios agentės įvaizdžio gyvavimo etapą. Nors Ursulos Andress vaidmuo šiame filme nebuvo labai išraiškingas, tačiau galima sakyti, kad aktorė tapo superžvaigžde dėl vieno kadro: 59 filmo minutę ji išnyra iš jūros bangų – šlapiais plaukais ir elegantišku įdegusio kūno spalvos maudymosi kostiumėliu, be to, su durklu prie šlaunies. Tikras geidulingumo, intrigos ir avantiūrizmo įsikūnijimas.

Šioje versijoje Mis Slaptosios agentės įvaizdis tampa karinesnis. Tai jau ne paprasta elegantiška poniutė šaltu žvilgsniu – atsiranda dinamikos ir grėsmingumo.

Šiai scenai buvo lemta tapti kultinei, per vėlesnius keturis dešimtmečius ji buvo gausiai tiražuojama ir mėgdžiojama kine, muzikiniuose vaizdo klipuose ir madų žurnaluose. Nuo šio momento Mis Slaptosios agentės įvaizdis gavo naują vardą: Jameso Bondo mergina, o pačiai Ursulai Andress minėtas įvaizdis tapo profesine kliše. Dar daug metų režisieriai kviesdavo ją vaidinti būtent šį amplua, vaidmenys daugiau ar mažiau pasisekdavo. Žinomiausi pavyzdžiai – „Kazino Rojalis“ ir „Dešimtoji auka“.

XX a. 7 deš. šis įvaizdis imamas masiškai naudoti ir tampa be galo madingas. Gretos Garbo laikais jis buvo kone išimtis, o šiuo laikotarpiu itin sparčiai plinta ir imamas laikyti populiariausiu. Visose pasaulio studijose kuriami elegantiški filmai apie šnipus, kuriuose būtinai dalyvauja paslaptina seksuali blondinė, nešiojanti rankinėje slaptą mikrofilmą, nedidelį pistoletą su perlamutrine rankena ir migdomųjų kapsulę.

Sovietų Sąjungoje pačia žinomiausia Jameso Bondo mergina 1968 metais tapo Svetlana Svetličnaja. Tai nutiko dėl trumpo epizodo filme „Briliantinė ranka“. Jos įvaizdis parodijavo vakarietiški, tačiau parodija buvo ne mažiau stilinga nei originalas...

XVII amžiaus apdarus pakeitė elegantiškas XX amžiaus minimalizmas, vualij – juodi akiniai, durkla – pistoletas. Nepakeičiami liko tik keli patys svarbiausi komponentai – seksualinė intriga ir intelektas.

Dešimtmečio pabaigoje šnipų filmų žanras, o kartu su juo ir Mis Slaptosios agentės įvaizdis, degradavo. Intelektas ir paslaptis išėjo iš mados, įsigalėjo banalūs koviniai filmai, agresija ir aštuntojo dešimtmečio Čarlio angelų stiliaus seksualumas.

1992 metais Mis Slaptosios agentės įvaizdis sugrįžo į madą su Sharon Stone filme „Esminis instinktas“ (angl. „Basic Instinct“). Nors filmo žanras skyrėsi nuo ankstesniųjų, o jo pagrindinė herojė nebuvo slaptoji agentė, vis dėlto ji tapo naująja XX amžiaus Miledi. Seksuali, provokuojanti ir velniškai protinga, sugebanti apgauti net melo detektorius. Jos įvaizdžio komponentai – greitis, azartas, šaltas racionalus protas ir paslaptina praeitis. Nepriekaištinga septintojo dešimtmečio stiliaus elegancija.

Filme „Esminis instinktas“ Jameso Bondo merginos įvaizdis atsiskleidžia naujai. Dar minėtina ir Madonna filme „Kūnas kaip įrodymas“, ir Rene Russo „Tomo Krauno aferoje“, ir Mariah Carey vaizdo klipse „Honey“. Nekalbant jau apie madų žurnalus, madų renginius ir reklaminius klipus.

NIKITA

1997 metais su šiuo įvaizdžiu imtas sieti naujas vardas – Nikita, kilęs iš tokio pat pavadinimo amerikiečių seriale. Beje, kūrinio autoriaus teisės priklauso visai ne amerikiečiams, o prancūzų režisieriui Lucui Bessonui, sukūrusiam filmą „Nikita“ dar 1989 metais. Jis ir pradėjo vartoti šį senovišką rusišką vardą kaip moterišką, pasisavinęs jį iš Eltono Johno dainos. Bessono filme pagrindinė herojė, kurią vaidina Anne Parillaud, neturėjo nieko bendra

Mis Slaptosios agentės įvaizdžio komponentai – greitis, azartas, šaltas racionalus protas ir paslaptina praeitis.

su nagrinėjamu įvaizdžiu – tai buvo „permirkusi lietuje mergaitė, kurią išmokė žudyti“.

Amerikiečiai nusipirko iš studijos „Gaumont“ siužetą ir sukūrė komercinį serialą; jie išsaugojo įprastą prancūzų kalbą kirtį ant paskutinio skiemens ir vadino heroję Nikita. Tačiau įvaizdžio iš Luco Bessono nepaėmė, mat pirmenybę suteikė patikrintam amerikiečių produktui – Jameso Bondo merginai. Mano nuomone, seriale Nikita – tai blankiausia šio įvaizdžio versija. Peta Wilson labai rūpestingai vaidino intelektualią ir seksualią moterį, tačiau, deja, nelabai įtikinamai. Vis dėlto kitos sudedamosios Mis Slaptosios agentės įvaizdžio dalys buvo pateiktos visiškai „sąžiningai“.

Ir XXI amžiuje Miledi įvaizdis neišeina iš mados. Ir visai ne todėl, kad tarp moterų tokia populiaru slaptojo agento profesija. Šis įvaizdis iš tikrųjų yra pagrindinės emancipacijos idėjos atspindys: būti lygiai su vyru, bet kartu išlikti tikra moterimi.

